

“Gebruik uw tweede stem voor een volwaardige volksvertegenwoordiging”

Volkskrant – 27 oktober 2006

Iedere kiezer heeft bij verkiezingen twee stemmen. In de eerste plaats de stem op een partij, in de tweede plaats een stem op een kandidaat: de voorkeurstem. Deze tweede stem wordt in de praktijk nauwelijks gebruikt. Wat zou er gebeuren als Bos, Balkenende of Rutte de kiezer zou oproepen om niet op hem te stemmen, maar op één van de andere kandidaten op zijn lijst? Waarschijnlijk zou een aanzienlijk groter deel van de kandidaten een persoonlijk mandaat krijgen van de kiezer. Wanneer een kandidaat 16.000 stemmen weet te halen, nog geen 0,2% van het totaal aantal kiezers, dan komt hij immers op eigen kracht de Tweede Kamer in.

Voor de komende verkiezingen hebben zich bij de verschillende partijen meer dan 500 kandidaten beschikbaar gesteld. Ervaring leert dat meer dan 80% van de stemmen bij een verkiezing wordt uitgebracht op de lijsttrekker van een partij. Daarnaast stemt ruim 15% procent op de 2de, 3de of 4de kandidaat op een lijst. Minder dan 5% van de kiezers maakt dus gebruik van een voorkeurstem op één van de 450 overige kandidaten.

Daarmee is het *niet* de kiezer die bepaalt wie er in de Kamer komt na 22 november. Onze toekomstige vertegenwoordigers zijn al een maand geleden gekozen door partijbesturen, partijafgevaardigden, of - in het beste geval - door partijleden. De kiezer bepaalt slechts *hoeveel* kandidaten er op de slippen van de lijsttrekker de Kamer mogen betreden, de volgorde op de kandidatenlijsten zijn immers al vastgesteld. Tenzij meer kiezers hun voorkeurstem gebruiken. Dan wordt een partijvertegenwoordiger een échte volksvertegenwoordiger.

Er wordt vaak gesproken over de ‘kloof’ tussen kiezers en gekozenen. Vele initiatieven komen en gaan om die kloof te dichten, terwijl de kiezer er zelden aan wordt herinnerd dat zij al jaren een stem kunnen uitbrengen die hiervoor een echte oplossing biedt. De voorkeurstem zorgt voor een persoonlijke vertegenwoordiging van de kiezer, omdat deze zijn stem kan uitbrengen op dié partijvertegenwoordiger die het beste bij hem past. Deze ‘bestuurlijke vernieuwing’ is nu al mogelijk, zonder grondwetswijziging.

Ruim eenderde van de kandidaten zegt de komende maand een voorkeurscampagne te zullen voeren. Wie zijn dan die 500 kandidaten waaruit gekozen kan worden? Op de website wiekiesjij.nl kan gericht gezocht worden naar kandidaten op basis van een groot aantal persoonlijke kenmerken. Hierdoor krijgen onbekende kandidaten een gezicht. De kans wordt vergroot dat de kiezer zijn échte vertegenwoordiger vindt. Het is daarmee een ‘matchmaker’ tussen kiezer en kandidaat.

Stichting “Het Nieuwe Stemmen”

Godart van Gendt
Student TU Delft

&

Jelmer Alberts
Consultant bij Berenschot